

Boekbesprekingen

Drs. A. M. v. d. Brink, W. G. Hagens, C. Köhlenberg, B. J. v. d. Velde, 'Wereld in zicht' Aardrijkskunde voor het basisonderwijs (3 dln) uitg. Samsom, Alphen aan de Rijn.

Bij deze methode behoren:

Een handleiding (per deel) prijs	f 11,34
Een leerlingenboek (per deel) prijs	f 8,22
Een atlasje bij de gehele methode prijs	f 3,98
Drie foliekaarten per deel prijs	f 25,—
Drie stempels per deel prijs	f 55,—
Een diaserie per deel prijs	f 168,—

Nu de laatste jaren de leerstof-examendwang geleidelijk aan verdwenen is, doordat de zaakvakken veelal niet meer op het programma van de examens voorkomen en deze examens bovendien meer het karakter hebben gekregen van standaard-proefwerken, kan het onderwijs vooral ten aanzien van de z.g. 'zaakvakken' zich meer richten op de actuele gebeurtenis, daarbij gebruik makend van de informatie die via radio, pers en televisie tot ons komt.

De traditionele zaakvakken behandeling maakt geleidelijk aan plaats voor een bredere oriëntatie en een zinvolle integratie van b. v. aardrijkskunde en historische gegevens met betrekking tot het gestelde probleem. Belangrijk is, dat de leerlingen een goed inzicht verkrijgen in de specifieke manieren, waarop de mens zijn woonplaats benut.

Bovenstaande uitgangspunten hebben de auteurs er toe gebracht hun methode te baseren op drie pijlers:

1. De leerstof wordt thematisch behandeld:

De traditionele indeling in provincies, waaraan administratieve criteria ten grondslag lagen, is verlaten en vervangen door een meer didactisch verantwoorde opzet n.l. de behandeling in thema's, waarin de mens centraal staat. Bij de meeste onderwerpen is dat gelukt, b.v.: 'Wij mensen in de wereld' - 'Onze strijd tegen het water' - 'Van dorp naar stad'. Minder consequent heeft deze opvatting een uitwerking gekregen in thema's als: 'Akkerbouw en tuinbouw' - 'Weide-bedrijf en gemengd bedrijf' - 'Industrie in Nederland.'

2. Activiteit van de leerling zelf:

De vernieuwingsbeginselen in de lesopbouw m.b.t. de opeenvolgende verwerkingsfasen zijn zeer bewust en regelmatig ingepast. Naast het klasgesprek en het groepswerk treffen we tal van expressie-activiteiten aan. De lesopbouw zelf ziet er als volgt uit:

- Behandeling van een bepaald thema in een leesstuk (A-gedeelte) gekoppeld aan de mondelinge les van de leerkracht met dia's als introductie.
- Een serie topografische vragen en opdrachten (B-gedeelte). Een groot voordeel zien wij in de

beperking van de topografische gegevens tot het functionele gebruik ervan m.b.t. het onderwerp van de les en de lokalisatie van het dagelijks nieuws.

- Algemene vragen en opdrachten over het lesonderwerp voor alle leerlingen (C-gedeelte).
- Keuzevragen en opdrachten (D-gedeelte) die erop gericht zijn wat dieper in te gaan op enkele zaken en die bovendien ruimte geven voor een meer gedifferentieerde uitwerking.
- Kernleerstof (E-gedeelte) die aan het einde van de les is opgenomen. Deze parate kennis is uiterst beperkt gehouden.

3. Betere kennisoverdracht door vele illustraties en andere visuele hulpmiddelen.

In de leerlingenboeken zijn duidelijke, functionele foto's opgenomen, terwijl bij ieder deel van deze methode een speciale diaserie is vervaardigd. Stempels, foliekaarten en transparanten voor de overheadprojector completeren het geheel. Voor het eerst goede software bij de media! In dit opzicht is het de auteurs gelukt van een leervak een kijk- en doevak te maken.

In deel II zal de nadruk worden gelegd op het gemeenschappelijke van en de groeiende integratie tussen de Westeuropese landen, terwijl het centrale thema van deel III bestaat uit de problematiek rond de arme en rijke landen.

Al met al kunnen we zeggen dat de leerkrachten met deze methode door de vele nieuwe hulpmiddelen op een verantwoorde manier vorm en inhoud kan geven aan de aardrijkskundeles.

Rotterdam

J. M. Wijlaars

Dietrich Goldschmidt, Christa Händle, M. Rainer Lepsius, Peter-Martin Roeder, Franz Wellendorf, *Erziehungswissenschaft als Gesellschaftswissenschaft, Probleme und Ansätze*, Quelle & Meyer, Heidelberg 1969, 170 S.

De waardevolle 10-delige serie *Gesellschaft und Erziehung* is thans met het eerste deel afgesloten. Het betreft hier, zoals de lezer zich herinnert, een reeks inleidingen tot de pedagogisch relevante gebieden van de empirische sociologie en wel met name tot de Duitse of in 't Duits vertaalde literatuur, die daarop betrekking heeft. Het onderhavige boek is het meest theoretisch van aard. Het behandelt de principiële vragen betreffende de verhouding van sociologie en pedagogiek. Er komt waarschijnlijk nog een naam- en zaakregister op het gehele werk.

Ph. J. Idenburg

Testonderzoek

- Veel eten is veel weten - Een verzuchting die men al spoedig slaakt als men ter beoordeling op zijn tafel gelegd krijgt het boek 'Möglichkeiten und Grenzen der Testanwendung in der Schule' (Julius Beltz - Berlijn 1968). Het boek dat meer dan 1000 pagina's telt, geeft een compleet overzicht van de stof die gepresenteerd werd op 'Die erste Internationale Arbeitstagung über Testanwendung in der Schule' (Berlijn 1967). Na twee maanden ligt het boek nog steeds op mijn tafel. Enkele stukken waarin ik persoonlijk geïnteresseerd was, had ik inmiddels gelezen. De redactiesecretaris vroeg waar de recensie bleef. Weer twee maanden later - het boek lag nog steeds onder enkele paperassen op tafel - vroeg de redactiesecretaris met een lichte dreiging in zijn stem waar of de belóófde recensie toch wel bleef.

Het boek is – na het voorgaande zult U dit van mij willen aannemen – een uitmuntend naslagwerk. Na een overzicht van de huidige stand van zaken in een dertigtal landen worden onder meer onderwerpen aangesneden als:

- De pedagogische doelen bij het gebruik van tests.
- Nieuwe typen opgaven.
- Het weergeven van testuitslagen voor de leraar en het gebruik dat de leraar van deze uitslagen maakt.
- Problemen bij de bepaling van de validiteit van de tests en bij het hanteren van normmentabellen.
- De betekenis van tests voor het leerplanonderzoek.

Een enkele kritische opmerking:

- Drie onderdelen waarin testconstructeurs en pedagogen geïnteresseerd zijn, worden in het boek elk met slechts twee artikelen afgedaan.
 - De statistische problemen bij de constructie van normmentabellen.
 - De invloed van tests op het leergedrag.
 - De relatie tussen de leerwijze van de leerling en zijn testresultaten.
- De belangstelling voor deze punten neemt toe zodat zij op een volgend congres waarschijnlijk meer tijd toegemeten krijgen.

B. Themans